

علی اکبر قاضی‌زاده – روزنامه‌نگار پیشکسوت – تأکید می‌کند، مهمترین راه حلی که در روزنامه‌نگاری بحران به کمک رسانه‌ها می‌آید، تشکیل یک ستاد بحران برای اطلاع‌رسانی دربرای حوادث است. او می‌گوید تشکیل ندادن یک ستاد خبری واحد در بحران‌ها، سبب تولید خبرهای ضد و نقیضی می‌شود که پیوسته تأیید و یا تکذیب می‌شوند.

این مدرس دانشگاه در گفت‌وگویی با ایسنا اظهاراتش در بررسی عملکرد رسانه‌های کشور در رابطه با حادثه‌ی دلخراش فرو ریختن ساختمان متروپل آسان‌را را با این جملات شروع می‌کند: موضوع سر این حادثه بسیار بسیار اسفنابر نیست. می‌گویم اسفنابر به این جهت که به این آقایان چندین بار اخطار داده شده بود که این سازه ریختنی و ویران‌شدنی است؛ به هر صورت وارد این بحث نمی‌شوم. قاضی‌زاده سپس تصریح می‌کند: بارها عرض کرده‌ام، وقتی حادثه‌ای اینگونه اتفاق می‌افتد، یک ستاد خبری که می‌تواند از اعضای هلال احمر، وزارت کشور، سپاه، نیروی انتظامی، صداوسیما یا هر نیرو، ستاد و سازمانی که به این حوادث ارتباط پیدا می‌کند، تشکیل شود. همچنین این ستاد می‌تواند ترکیبی از نیروی انتظامی، وزارت کشور، هلال احمر و سایر افرادی باشد که می‌آیند و وارد صحنه می‌شوند. این ستاد باید وظیفه اطلاع‌رسانی را بر عهده بگیرد. این پدیده در تمام دنیا مرسوم است.

قاضی‌زاده اضافه می‌کند: مثل اینکه باید این حوادث زنجیروار اتفاق بیفتد و ما فقط تاسف بخوریم، تسلیت بگوییم و دلداری و قضاها این دلداری و تاسف به شکل‌های بسیار تکان دهنده در خیابان‌ها به صورت اعتراض‌ها هم نمود پیدا می‌کند.

او با یادآوری حادثه سقوط یک هواپیمای به اقیانوس عنوان می‌کند: به خاطر دارم زمانی که یک هواپیمای در اقیانوس سقوط کرد و آخرین هم پیدا نشد، یکی از کارهای خوب این بود که به فاصله نیم ساعت یک ستاد خبری تشکیل شد و این ستاد اعلامیه‌هایی را منتشر می‌کرد اعلامیه شماره یک، اعلامیه شماره دو، اعلامیه شماره سه و … . مطبوعات، مردم و رسانه‌ها، در همه جای دنیا به این ستاد استناد می‌کردند. اینکه این ستاد یا گروه خبررسانی اطلاعات درست را به

حدودا یک ماه از شروع پنج‌واهشتمین دوسالانه هنر وینیز سبزی می‌شود و در حالی که ایسن رویداد بزرگ بدون حضور ایران در حال برگزاری است، برخی از مسولان فرهنگی کشور همچنان امید حضور در این رویداد هنری را برای ایران از دست رفته نمی‌بینند؛ با این حال پرویز تناولی – هنرمند شناخته‌شده کشورمان – بر این باور است که شاید باید زمان را از دست رفته دانست.

پرویز تناولی هنرمند مجسمه‌سازی است

نگاه علی اکبر قاضی‌زاده به رفتار رسانه‌ای در حادثه «متروپل»

خبرهای ضد و نقیض از متروپل مردم را گیج کرد

مردم یا افکار عمومی منتقل می‌کرد یا نه بحث دیگری است اما، یک ستاد، یک سخنگو و یک گروه واحد، مسئول اطلاع‌رسانی بود.

قاضی‌زاده درباره اطلاع‌رسانی دربرای حادثه متروپل آبادان می‌گوید: متأسفانه به فاصله دو روز بعد از حادثه، به قدری خبرهای ضد و نقیض که مرتب هم تکذیب و تأیید می‌شد، منتشر شد که مردم گیج شدند. ما این نقص را یکی باید رفع کنیم؟

او با طرح این پرسش که خبرگزاری‌ها و روزنامه‌ها در بحران از کجا باید خبر بدهند؟ می‌گوید: درستش این است که خبرنگارهای رسانه‌های مختلف حتما باید در صحنه حضور داشته باشند. خبرنگارهای آژموده، وارد و زرنگی هم باشند اما این امکان‌پذیر نیست. زیرا نه روزنامه و نه رسانه‌های دیگر، نمی‌توانند هزینه اعزام خبرنگار و عکاس را به محل حادثه متقبل شوند. سال‌های پیش همیشه این اتفاق می‌افتاد؛ خود من بارها در زلزله‌ها و سیل‌ها با یک گروه وقتم‌ا و کار کردم. اما الان امکان‌پذیر نیست. اگر هم خبرنگار با یک گروه به محل حادثه برود آنجا به جز چیزی

بر عهده موزه هنرهای معاصر تهران است.»

او ادامه داد: «هولنا نه فقط بینال، بلکه هر نمایشگاه هنری، یک کورتاور (گرداننده) دارد که غرفه و چیدمان نمایشگاه بر عهده او است. از آنجا که موزه هنرهای معاصر تهران تحت نظر وزارت ارشاد است، پس از انتخاب کار، بنا بر بودجه‌ای که دارند، باید مجوز ارشاد را نیز اخذ کنند؛ بر این اساس نه تنها سلیقه کورتاور بلکه موازین و قوانین ارشاد نیز دخیل می‌شود.»

تناولی با اشاره به این نکته که شرکت کردن در بینال وینیز برای هنرمندان افتخار بزرگی محسوب می‌شود، گفت: «شرکت در بینال وینیز برای هنرمندان منتخب افتخار بزرگی است. اغلب کشورهای شرکت‌کننده بهترین و خاص‌ترین هنرمند خود را به بینال می‌برند. اکثرا حتی فقط یک هنرمند، و به این ترتیب پیشرفت هنری کشور خود را به بهترین وضع ممکن به دنیا معرفی می‌کنند.»

این هنرمند مجسمه‌ساز اضافه کرد: «ایران پس از انقلاب اسلامی چندین بار در بینال وینیز

شرکت کرد. اولین بار با مدیریت دکتر علیرضا سمیع آذر در سال ۱۳۸۴ بود که در آن زمان مدیریت موزه هنرهای معاصر تهران را بر عهده داشتند و بعد از آن تعداد انگشت‌شمار دیگری.

بنابراین ایران در دوره مدیریت ایشان توانست حضور پررنگی در بینال وینیز داشته باشد.»

او در ادامه اظهار کرد: «با از دست دادن غرفه دائمی و با توجه به پر شدن فضای دائمی جشنواره، غرفه‌های ایران در چد دهه اخیر، به محل دیگری منتقل شد که اکثر کشورهای عرب زبان آنجا را خریداری می‌کردند و البته ایران کماکان هم غرفه دائمی ندارد. بنابراین هر سال دولت ایران از طریق وزارت ارشاد اسلامی بودجه‌ای تعیین کرده و مکانی را اجاره می‌کنند.» تناولی در آخر اظهار کرد: «دوره جشنواره ۶ ماهه است و وینیز به دلیل جزیره‌ای بودن مکان گرانی محسوب می‌شود؛ بنابراین بودجه ۶ ماهه اجاره، حمل و نقل آثار به وینیز، بازگشت و استنجام، و رسیدگی به کارمندان غرفه، برای این مدت زمان شاید امکان‌پذیر نیست.» ایران در پنج‌واهنهمین دوره از بینال

بمب ساعتی است؛ مشخص هم نمی‌کند. من ترس دارم که در چهار – پنج دهه اخیر اگر حادثه‌ای بر اثر کوه دماوند اتفاق بیفتد، در تهران چه کار باید کرد؟ تصور کنید در تهران سسه تا پل فرو بریزد، تهران قفل می‌شود، ستادی که می‌گویم، وظیفه و کارکردش این است که در مرحله اول به رسانه‌ها اطلاعات دهد. رسانه وقتی اطلاعاتی ندارد چه خبری می‌تواند منتشر کند؟ خیلی هنر کند می‌تواند با آسیب‌دیدگان و داغداران حادثه مصاحبه کند.

قاضی‌زاده با انتقاد از کوتاهی در شناسایی و مجازات مقصران حوادثی نظیر حادثه متروپل آبادان، می‌گوید: اینکه این آقای آقای ترح بر متروپل به چه دلیل انقدر مسامحه کرده و نادیده گرفته و با بی‌رحمی ۱۰ – ۱۲ طبقه بدون استاندارد ساخته، جای جواب دارد. متأسفانه هرگز هم در کشور ما کسی نمانده بگوید در این حادثه ایسن فرد و یا این گروه، تقصیر کار هستند و به این شکل مجازات شدند. هیچ‌وقت این اتفاق نیفتاده است، نه در پلاسکو و نه در ضایعه‌ها و حوادث دیگر.

او با طرح این پرسش که «لان کدام‌یک از رسانه‌ها به طور تخمینی اطلاع دارند، چند نفر موقع حادثه در این ساختمان بودند؟» اضافه می‌کند: نزدیک به یک هفته می‌گذرد، هنوز هم معلوم نیست که چند نفر در ساختمان متروپل بوده‌اند. خبرها دائم تکذیب و تأیید می‌شود. افراد بی ربط هم اظهارنظر می‌کنند. آخر نماننده مجلس چه‌کاره است که در این قفسیه دخالت می‌کند؟ چسرا درباره‌ی موضوعی که اطلاع ندارند، نظر می‌دهند؟ آدم‌های بسیار سنگین و رنگین و موجهی که چپ و راست بدون آگاهی نظر می‌دهند؛ نماننده آبادان هم در تهران نشسته و درباره ساختمان متروپل آبادان نظر می‌دهد.

قاضی‌زاده در پایان گفت: ما دیگر الان بعد از ۱۹۰ سال پیشینه روزنامه‌نگاری و ارتباطات، از دوره محمدهاش قاجار، هنوز این چیزها را یاد نگرفته‌ایم. هنوز یاد نگرفته‌ایم که اگر به مردم اطلاعات درست داده شود، جامعه آرام‌تر و شفاف‌تر می‌شود و مسئولان هم بهتر می‌توانند به وظایفشان عمل کنند. جامعه ما به گونه‌ای است که آن‌هایی که باید چنین رویه‌هایی را اتخاذ کنند انقدر گرفتاری‌های جناحی و حزبی دارند که به این داستان‌ها نمی‌رسند.

پرویز تناولی:

شاید برای بینال وینیز دیر شده باشد

هنری وینیز، در چنان سکوت خبری آغاز شد که در ابتدای برگزاری، از سمت هیچ مسئولی توضیحی درباره‌ی علت غیبت عنوان نشد و یا اطلاع‌رسانی در این زمینه صورت نگرفت. شاید دلیل این اتفاق را تا حدودی بتوان به تغییر مدیریت‌ها در حوزه تخصصی – از موزه هنرهای معاصر تهران تا اداره کل هنرهای تجسمی – در آن مقطع زمانی نسبت داد. ضمن اینکه یکی از مسائل دیگری که درباره‌ی حضور نداشتن ایران در بینال هنر وینیز به ذهن می‌رسد، مربوط به مشکلات مالی است. این در حالی است که برای مثال حضور ایران در پنجاه و ششمین دوره این رویداد هنری با کمک یک بنیاد خصوصی ممکن شد. و این تجربه، پرسشی جدی را به میان می‌آورد، اینکه چرا مانند برخی دوره‌های گذشته از کمک بخش خصوصی در این زمینه بهره گرفته نشد؟ و یا اینکه چرا یک روند سیستماتیک قوی جاری نمی‌شود تا با تغییر آدم‌ها، حضور کشورمان در رویدادهای مهم هنری به قوت خود باقی بماند؟

نیست و بالاخره نظرات مختلف ابراز می‌شود و تصویب رسیده است. جلسات هیات نظارت برگزار خواهد شد که از اولویت برنامه‌هایشان تدوین قواعدی برای جلوگیری از آلوده‌خوری عده‌ای و شکل‌گیری تدابیری است تا با استفاده از متن و اسم جعلی مجوز نگیرند. ما نرم‌افزار شباهت‌یاب متن نداریم که میزان شباهت را بسنجد اما می‌توانیم امکانی را برای ناشری که برای اولین بار کتاب را منتشر کرده در نظر بگیریم. او درباره تخفیف‌های کتاب در فضای مجازی نیز گفت: ما تذکر جدی به کسانی که در فضای مجازی و یا پلتفرم‌ها تخفیف می‌دهند داده‌ایم که اگر توجه صورت نگیرد با ممنوعیت فروش کتاب مواجه خواهند شد.

رئیس نمایشگاه کتاب در ادامه درباره انتقاد از حضور ناشران آموزشی در نمایشگاه کتاب، گفت: من از حضور این ناشران در نمایشگاه دفاع می‌کنم و باید حضورشان ادامه داشته باشد. ممکن است در بحث فرهنگی حوزه کتاب دلبشاز اما به لحاظ فعالیت اقتصادی حضورشان خوب و مطلوب است. او همچنین از برگزاری طرح‌های فصلی کتاب برای حمایت از کتابفروشی‌ها در روزهای آینده خبر داد. او بیان این که نگاه‌شان به مسائل خیلی گل و بلبلی نیست، خاطر‌نشان کرد: دوره‌های فصلی قبل نیز گفت: خب جدولی که اعلام شد قطعی و نهایی نیست و رسیدن به آمار واقعی هم دچار ابهام است. مشغول بررسی ابهام واقع‌گذاشته‌های تخصصی داده‌شده و افرادی که دلبشاز را بر اساس تاریخ ثبت سفارش ناشران و کتاب‌هایی که برای چاپ معرفی کردند، درخواستشان بررسی شده، برخی توانستیم بخشی از کاغذ را دریافت کنیم. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد.

او همچنین از برگزاری طرح‌های فصلی کتاب برای حمایت از کتابفروشی‌ها در روزهای آینده خبر داد. او بیان این که نگاه‌شان به مسائل خیلی گل و بلبلی نیست، خاطر‌نشان کرد: دوره‌های فصلی قبل نیز گفت: خب جدولی که اعلام شد قطعی و نهایی نیست و رسیدن به آمار واقعی هم دچار ابهام است. مشغول بررسی ابهام واقع‌گذاشته‌های تخصصی داده‌شده و افرادی که دلبشاز را بر اساس تاریخ ثبت سفارش ناشران و کتاب‌هایی که برای چاپ معرفی کردند، درخواستشان بررسی شده، برخی توانستیم بخشی از کاغذ را دریافت کنیم. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد. کار تخصصی آن هفته آینده آغاز خواهد شد.

تکه

کپی کارانی که مجوز دارند!

رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران با اشاره به گله ناشران از عرضه کتاب‌های کپی در سسی و سومین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران می‌گوید: این کتاب‌ها شکل قانونی داشتند و با مجوز چاپ شده‌اند. به گزارش ایسنا، سال‌های سال است که اقتصاد زیرزمینی صنعت نشر و چاپ غیرقانونی کتاب‌ها که با عنوان قاچاق کتاب وارد ادبیات نشر شده، این صنعت را تهدید می‌کند. سوداگران کتاب در کنار کتاب‌هایی که بعضاً مجوز نشر ندارند، کتاب‌های پرفروش ناشران دیگر را منتشر و عرضه می‌کنند. آن‌ها این کتاب‌ها را در تیراژهای بالا چاپ می‌کنند و در کف خیابان‌ها و بساط دست‌فروش‌ها، در ایستگاه‌های مترو یا در نمایشگاه‌ها، پارک‌ها و مکان‌های عمومی فرهنگی شهری در تهران و شهرستان‌ها و عمدتاً با استفاده از جربه سانسور به فروش می‌رسانند. عرضه سنسبی دیگر از کپی کار که معمولاً مطالب از کتاب دیگر با روشی ناقص رونویسی می‌شود و با قیمت بسیار بالاتر عرضه می‌شود و همچنین ارائه کتاب‌های سایر ناشران بدون داشتن نمایندگی در نمایشگاه‌های استانی کتاب و نمایشگاه کتاب تهران سابقه دارد که با ورود ناظران جمع‌آوری می‌شدند اما اسامی در سی و سومین نمایشگاه کتاب تهران از روزهای آغازین تا روزهای پایانی شاهد عرضه گسترده کپی کتاب‌های پرفروش ناشران بودیم. مبارزه بسا کتاب‌های قاچاق و کتاب‌های کپی به عنوان یکی از فعالیت‌های اتحادیه ناشران و کتاب‌فروشان تهران در قالب کارگروه صیانت از حقوق ناشران، مولفان و ناشران تعریف شده است.

هومان حسن‌پور، رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران در گفت‌وگو با ایسنا در رابطه با عرضه گسترده کتاب‌های کپی در نمایشگاه کتاب و اقدامات این اتحادیه اظهار کرد: اسامی خانه کتاب و ادبیات مجری نمایشگاه کتاب بود و اتحادیه در نمایشگاه نقش اجرایی نداشت اما مشکلاتی را که می‌دیدیم، دوست‌نماند معنکس می‌کردیم. گزارش‌های زیاد و مکرری از همکاران در این رابطه داشتیم. آن‌ها می‌گفتند حدود چندده ناشر هستند که همه کتاب‌های مشابه دارند و پرفروش‌ترین کتاب‌های ناشران دیگر را چاپ کرده بودند، در جاهای مختلف نمایشگاه هم بخش شده بودند. این کتاب‌ها مجوز ارشاد گرفته و به اسم نشر و مترجم دیگری چاپ شده بودند؛ این‌که بگوییم این متن کپی است، نیاز به مباحث کارشناسی دارد اما ظاهر کتاب‌ها غیرقانونی است که وجه قانونی دارد و با مجوز ارشاد منتشر شده است. اگر با این ناشران برخورد هم می‌کردند، می‌گفتند مجوز داریم. بنابراین ارشاد باید مکانیزمی برای مقابله با این موضوع فراهم کند. پیش‌تر وزارت ارشاد در این زمینه وعده‌هایی داده بود که به نظر می‌رسد در دولت جدید هم اهتمامش هست اما نمی‌دانم تا چه حد ادامه دارد. اگر در مسیر مجوز کتاب، مشابه‌یابی شود که خدای نکرده کتاب رونویسی نباشد، کمتر شاهد این مسئله خواهیم بود. اسامی یکی از گله‌های جدی ناشران ما این بود که چندده ناشر هستند که کاملاً مشخص‌اند و در بخش‌های مختلف نمایشگاه کتاب‌های پرفروش ناشران دیگر را می‌فروشند. او با اشاره به برگزار نشدن نمایشگاه کتاب در سال‌های اخیر بیان کرد: نمایشگاه بعد از دو سال برگزار شد و تا آخرین لحظه هم مشخص نبود کرونا اجازه می‌دهد این نمایشگاه برگزار شود یا خیر. این موضوع بر پیش‌بینی‌ها و اقدامات مسولان برگزاری نمایشگاه بر سخت‌گیری‌ها و تدبیر مسائل مختلف تأثیر گذاشت. خود ما که جای‌شدم می‌گذارم اگر در شرایط سخت این‌چنینی قرار می‌گرفتم که کار به ایسن بزرگی را در بازه زمانی کوتاه انجام دهم، خب تصمیم‌گیری برای بسیاری از مسائل سخت می‌شد. قبلاً فرصت بحث می‌شد، بعد از کمیته‌های تخصصی کار می‌شد تا اصول سیاست‌گذاری عملی باشند، سپس بر خورد می‌شد. اما شرایط برگزاری نمایشگاه اسامی با سرعت بالایی فراهم شد، هم کار اجرایی بود و هم جزئیات سیاست‌گذاری و هم آیین‌نامه‌ای که دوستان انجام دادند پس طبیعی بود که برخی از مسائل را تنوان دقیق‌تر انجام داد.

رئیس اتحادیه ناشران و کتابفروشان تهران با تأکید بر این که مشکل کتاب‌های کپی از قبل هم بوده، گفت: قبلاً در نمایشگاه با برخوردهایی که با این ناشران انجام می‌شدند، بعد از یکی دو روز اول ناشران خود را جمع‌وجور می‌کردند و یا کلا جمع می‌شدند اما امسال به علت این‌که کار نو بود، ادامه پیدا کرد. نمایشگاه کتاب امسال از دو مسیر، حضوری و فیزیکی انجام می‌شد که کار را دشوار می‌کرد. هم ناشران و هم مجریان برای پشتیبانی از دو نمایشگاه تحت فشار بودند. این اتفاق تجربه جدیدی بود. باید ارزیابی شود که دفعه دیگر انجام نشود یا نه؟ عواقب آن چیست؟ باید زمان بگذرد و دوستان آسیب‌شناسی و تجزیه و تحلیل کنند و کاستی‌های آن مشخص شود که سال بعد تکرار نشود. حسن‌پور درباره موضع اتحادیه ناشران و کتابفروشان درباره کتاب‌فروشی‌ها و وارد شدن آسیب‌هایی که با برگزاری نمایشگاه کتاب به این صنف مطرح می‌شود، توضیح داد: دقیقاً مشکل ما الان این است، با برگزاری نمایشگاه کتاب بخشی از صنف نشر را ترمیم می‌کنیم و زخم بخش دیگر بیرون می‌زند و ممکن است حادثه هم شود. باید ریشه‌ای با این مسائل برخورد کرد. هر سال که نمایشگاه برگزار می‌شود، دو سه هفته درباره این ماجرا صحبت می‌شود و بعد از نمایشگاه هم رها می‌شود. او ادامه داد: باید نسبت به این موضوع توجه اساسی داشت که کتابفروشی یکی از رکن‌های صنعت نشر است، اگر سیاست‌گذاری همسانی در این دو بخش داشته باشیم، اگر ۱۰ روز هم نمایشگاه کتاب همراه فروش بگذارد، فکر نمی‌کنم هیچ کتابفروشی‌ای اعتراض کند اما در طی سال چند بار نمایشگاه مجازی و استانی داریم، سایت‌های فروش کتاب داریم، خود ناشران می‌فروشند، برخی از سایت‌های مجازی هم کتاب را با تخفیف می‌فروشند، خ کتابفروش در این میان تحت‌فشار قرار می‌گیرد و نمی‌تواند تعهدات خود را انجام دهد و حتی کار کتابفروشی دیگر مقرون به صرفه نخواهد بود. باید سیاستی اتخاذ شود که زنجیره نشر به زنجیره منطقی تبدیل نشود. سال‌ها پیش‌بینی ما این بوده با مسیری که می‌رویم، منافع بخش‌های مختلف نشر را در تضاد با هم قرار می‌دهیم. حتی برخی از دوستان مطرح می‌کنند که منافع ناشران و کتابفروشان در تضاد است در حالی که این‌طور نیست و این‌ها کاملاً به هم ربط دارند و اکثر کتابفروشان نشر هستند زیرا کتابی کاملاً پیوسته با نشر است و نمی‌شود این‌ها را از هم جدا کرد.

او با بیان این‌که موضوع نشر و کتابفروشی نیاز به بحث کارشناسی و تجزیه و تحلیل دارد، خاطرنشان کرد: بدون هیچ‌گونه حاشیه‌یابند این موضوع را بررسی می‌کنند، در نهایت راه‌کارهای پیدا کرد که کتابفروش و ناشر ضربه نخورد. ما پیشنهاداتی داشتیم و قبلاً این پیشنهادات را ارائه کرده‌ایم خود اتحادیه پیگیر مواقع و صحبت‌های خود است. منتها بحث این است که این موضوع نیاز به اراده ملی دارد که ممکن است از حیطه ارشاد هم خارج باشد؛ خیلی راحت در فضای مجازی کتاب می‌فروشند که مشخص نیست کتابفروش هستند یا ناشر و در نهایت به اسم ناشر تمام می‌شود. ناشری که خبر ندارد کتابش را چند برابر قیمت می‌زند و بعد با تخفیف ۵۰ درصد می‌فروشند. به این کار مخاطبان نسبت به فضای نشر بی‌اطمینان می‌شود. همه این‌ها عوارض این است که این موضوعات به صورت کلان دیده نمی‌شود. او درباره سیستم توزیع و دسترسی به کتاب در سطح کشور و اصلاح ساختار توزیع اظهار کرد: باید سیستم توزیع تعریف شود، سیستم توزیع یعنی چه؟ اگر سیستم توزیع به معنای ویتزین کتاب باشد، یک بحث است و اگر به معنای صنعتی است که کتاب را از ناشر به کتابفروش تحویل می‌دهد، بحث دیگری است. هر کدام از این‌ها راه‌کارهای متفاوتی دارند. اگر بحث توزیع کتاب را تقویت کنید، اما ویرتین فعالیت نکنند، فایده‌ای ندارد، به زور که نمی‌تواند به جایی که کتابفروشی ندارد، کتاب بدهد. از طرف دیگر چندین سال وقت داشتیم که در سطح شهرستان‌ها کتابفروشی راه بیندازیم اما همیشه بیشترین هزینه به خاطر نبود تعریف جامع از سیستم توزیع، صرف چیزهای کوچکی خرج شد، مثلاً نمایشگاه‌های استانی برگزار کردیم و کتابفروشی‌های کوچکی که در شهرستان‌ها ایجاد شده بودند، تعطیل شدند زیرا در زمانی که باید کتاب می‌فروختند نمایشگاه برگزار می‌شد. این مشکل برای امروز و دیروز هم نیست، عقبه طولانی دارد و باید ریشه‌ای کار کرد.